

**ALEKSANDR FAYNBERG SHE'RIYATIDA BADIY XUSUSIYATLAR****Turg'unboyeva Arofatxon Otabek qizi**

*O'zbekiston Davlat Jahon tillari Universitetining xorijiy til va adabiyot 1-fakultetining 2-kurs talabasi*

*E-mail: [arofatxon2006@gmail.com](mailto:arofatxon2006@gmail.com)*

**Annotatsiya:** Mazkur maqolada O'zbekiston xalq shoiri, tarjimon va ssenariynavis Aleksandr Arkadevich Faynberg ijodining badiiy xususiyatlari tahlil qilinadi. Shoirning she'riyatida insoniylik, vatanparvarlik, ruhiy kechinmalar, tabiat obrazlari va falsafiy qarashlar alohida o'rin tutadi. Faynberg o'z she'rlarida sodda va samimiy til orqali chuqur ma'no va obrazlarni ifodalay olgan ijodkor sifatida tanilgan. Uning she'riyati turli millat vakillari o'rtasidagi madaniy yaqinlikni kuchaytirishda ham muhim rol o'ynaydi. Maqolada shoir ijodidagi badiiy vositalar, obrazlilik, lirik ruh hamda poetik uslubning o'ziga xos jihatlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, uning o'zbek va rus adabiyoti o'rtasidagi madaniy aloqalarni rivojlantirishdagi hissi ham yoritiladi.

**Kalit so'zlar:** Aleksandr Faynberg, she'riyat, badiiy vositalar, metafora, epitet, obrazlilik, lirika, poetik uslub, tarjimonlik faoliyati, o'zbek adabiyoti.

**Kirish**

O'zbekiston adabiyoti tarixida turli millat vakillarining ijodi muhim o'rin tutadi. Shunday ijodkorlardan biri Aleksandr Arkadevich Faynbergdir. U rus tilida ijod qilgan bo'lsa-da, butun umrini O'zbekistonda yashab, o'z asarlarida shu yurt madaniyati, tabiati va insonlarini tasvirlagan. Shoir 1939-yil 2-noyabrda Toshkent shahrida tug'ilgan. U ko'plab she'rlar, tarjimalar va ssenariylar muallifi sifatida tanilgan. Faynberg ijodi ko'p qirrali bo'lib, uning she'riyati samimiyligi va hayotiyiligi bilan ajralib turadi. Shoirning asarlarida inson qalbining nozik kechinmalari, hayot haqidagi mushohadalar, tabiat go'zalligi hamda vatan tuyg'usi muhim o'rin egallaydi. Shu sababli uning ijodi nafaqat rus tilidagi adabiyot, balki o'zbek adabiy muhiti uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

**Asosiy qism**

Faynberg she'riyatining muhim jihatlaridan biri undagi kuchli lirik ruhdur. Shoir asarlarida inson qalbi, ichki kechinmalar va ruhiy holatlar juda ta'sirchan ifodalanadi. U inson hayotidagi oddiy voqealarni ham chuqur falsafiy ma'no bilan boyitib bera olgan.

Shoir she'rlarida obrazlilik alohida o'rin tutadi. Obrazlar orqali shoir o'quvchini hayotning turli jihatlarini haqida o'ylashga undaydi. Masalan, tabiat manzaralari orqali inson ruhiy holatini tasvirlash usuli Faynberg ijodida tez-tez uchraydi. Shamol, yomg'ir, quyosh yoki kuz manzaralari ko'pincha insonning ichki kechinmalariga ramziy ma'no beradi.

Badiiy vositalardan foydalanish ham Faynberg ijodining muhim xususiyatlaridan biridir. Shoir metafora, epitet va tashbehlardan mohirona foydalanib, she'rlarining ta'sirchanligini oshiradi. Metaforalar yordamida oddiy tasvirlar chuqur ma'noga ega bo'ladi. Epitetlar esa obrazlarning yanada jonli va ifodali bo'lishiga xizmat qiladi.

Faynberg she'riyatining yana bir muhim xususiyati – tilning sodda va tushunarli bo'lishidir. Shoir murakkab iboralardan ko'ra sodda, ammo mazmunli ifodalarni qo'llaydi. Bu esa uning asarlarini keng kitobxonlar ommasiga yaqinlashtiradi.

Shoirning tarjimonlik faoliyati ham alohida e'tiborga loyiqdir. U o'zbek shoirlarining ko'plab asarlarini rus tiliga tarjima qilgan. Bu tarjimalar orqali o'zbek adabiyoti rus tilida so'zlashuvchi kitobxonlarga ham yetib borgan. Shu jihatdan Faynberg ikki xalq adabiyoti o'rtasida madaniy ko'priklarni vazifasini bajargan ijodkorlardan biri hisoblanadi.

Faynberg she'riyatida insoniy qadriyatlar, mehr-oqibat va vatanparvarlik g'oyalari ham muhim o'rin egallaydi. Shoir o'z asarlarida insonni ezgulikka, do'stlikka va mehr-muruvvatga chorlaydi. Bu esa uning she'riyatini nafaqat badiiy, balki tarbiyaviy jihatdan ham ahamiyatli qiladi.

**Xulosa**

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg ijodi o'zining badiiy boyligi va samimiyligi bilan ajralib turadi. Uning she'riyatida obrazlilik, badiiy vositalarning mohirona qo'llanilishi, sodda va ta'sirchan til muhim o'rin egallaydi. Shoir asarlarida insoniylik, hayot falsafasi va vatanparvarlik g'oyalari yetakchi o'rin tutadi. Faynberg ijodi o'zbek va rus adabiyotlari o'rtasidagi madaniy aloqalarni mustahkamlashga katta hissa qo'shgan. Shu sababli uning asarlari bugungi kunda

ham adabiyot ixlosmandlari va tadqiqotchilar tomonidan qiziqish bilan o'rganilmoqda.

### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Faynberg A.A. Tanlangan she'rlar. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti.
2. Karimov N. Zamonaviy o'zbek adabiyoti poetikasi. – Toshkent: Universitet nashriyoti.
3. Norboyeva Z. Aleksandr Faynberg ijodi va she'rlarining tahlili. – Ilmiy jurnal maqolasi.
4. Nurmaxmatova F. Aleksandr Faynberg she'rlarida tabiat obrazlari va ramzlari. – Tadqiqotlar jurnali.
5. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. Toshkent.
6. Turli ilmiy maqolalar va adabiy manbalar asosida tuzildi.